

Faunabeheereenheid Flevoland
Albert Einsteinweg 4
8218 NH LELYSTAD

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

3196796

Verzenddatum
14-12-2023

Bijlagen
1

Uw kenmerk

Ons kenmerk
3196796

Onderwerp

Ontheffing Wet natuurbescherming voor het doden van reeën met
geweer, al dan niet voorzien van demper, in de provincie Flevoland.

Geachte lezer,

Op 7 juli 2023 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing in het kader van de Wet
natuurbescherming ontvangen voor het doden van reeën met geweer in het belang van de
verkeersveiligheid.

Wij hebben besloten de door u aangevraagde ontheffing te verlenen onder het stellen van
voorschriften en beperkingen.

Hierbij treft u ons besluit aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN van Flevoland op een verzoek voor een ontheffing voor het doden van reeën met geweer op grond van artikel 3.17 Wet natuurbescherming

Inhoudsopgave

- A. Besluit
- B. Motivering besluit
- B.1 Onderwerp van de aanvraag
- B.2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming
- B.3 Beleid provincie Flevoland
- B.4 Inhoudelijke beoordeling
- B.5 Conclusie
- C. Kennisgeving en afschriften
- D. Bezwaar en ondertekening

Bijlage 1: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

A. Besluit

GEDEPUTEERDE STATEN VAN FLEVOLAND besluiten,

- gelet op de artikelen 3.10, 3.17, 3.25 en 3.26 Wet natuurbescherming (verder: Wnb);
- gelet op de artikelen 3.13, 3.15 en 3.16 Besluit natuurbescherming (Bnb);
- gelet op artikel 4.84 Algemene wet bestuursrecht;
- gelet op de Beleidsregels Wet natuurbescherming Flevoland 2016;
- gelet op het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid, waaronder tevens wordt verstaan de verkeersveiligheid;
- gelet op het belang van de voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.

Aan Faunabeheereenheid Flevoland (verder: FBE) op hen verzoek ontheffing te verlenen voor het doden van de reeën met geweer, al dan niet voorzien van demper, in de provincie Flevoland.

Aan deze ontheffing worden de volgende voorschriften verbonden:

MACHTING EN GEBRUIK ONTHEFFING

1. De ontheffing is geldig op het grondegebied van de provincie Flevoland.
2. Mannelijke dieren (met uitzondering van kalveren) mogen worden geschoten gedurende de periode 1 april tot en met 30 september.
3. Vrouwelijke dieren (ouder dan 2 jaar) mogen worden geschoten gedurende de periode 1 november tot en met 30 april.
4. Vrouwelijke dieren tot twee jaar (smalree) alsmede kalveren mogen worden geschoten gedurende de periode 1 november tot en met 31 mei.
5. Het geweer mag vanaf een uur voor zonsopgang tot en met een uur na zonsondergang gebruikt worden.
6. Het gebruik van een demper wordt alleen toegestaan aan personen in dienst van of handelend in opdracht van een terrein behorende instantie.

7. De FBE machtigt natuurlijke personen om de ontheffing en de daarbij verleende rechten feitelijk te gebruiken, door afgifte van een schriftelijke machtiging.
8. De FBE kan aan rechtspersonen een volmacht geven om namens haar machtigingen af te geven.
9. Bij het uitgeven van machtigingen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
  - a. machtiging voor het gebruik van deze ontheffing wordt verleend aan de jachthouder, diens jachtopzichter en/of zij die zelfstandig met het geweer beheer en schadebestrijding mogen uitvoeren in het onderhavige jachtveld;
  - b. deze machtiging wordt middels FRS aan de jachthouders ontsloten;
  - c. de jachthouder kan de machtiging doorschrijven aan onder punt a genoemde personen.
10. Een ontheffingsgebruiker betreft uitsluitend een natuurlijk persoon, gemachtigd door of namens de FBE. De ontheffingsgebruiker kan zich, onder eigen verantwoordelijkheid, bij het feitelijk gebruik laten bijstaan door anderen indien hij zelf binnen de grenzen van het onderhavige jachtveld aanwezig is.
11. De FBE is medeverantwoordelijk voor het gebruik van de ontheffing door gemachtigden.
12. De FBE kan een machtiging intrekken indien vaststaat of redelijkerwijze aannemelijk is dat de gemachtigde één of meer handelingen heeft verricht die strijdig zijn met verplichtingen die bij of krachtens deze ontheffing voor hem gelden.
13. De ontheffing wordt tevens verleend voor afschot buiten de reguliere afschotperiode van ree in verband met ziekte, verwonding en/of acuut gevaar voor de verkeersveiligheid (binnen 150 meter van spoor en/of N- en R-wegen). Dit afschot is voorbehouden aan de personen in dienst van of handelend in opdracht van Staatsbosbeheer of andere terrein beherende instantie.

IDENTIFICATIE

14. Een ontheffingsgebruiker draagt bij iedere handeling ter gebruik van de ontheffing, onverminderd verplichtingen die bij of krachtens de wet gestelde voorschriften gelden, in ieder geval de volgende (digitale) bescheiden bij zich:
  - a. een geldige jachtakte;
  - b. de verleende machtiging met hierop vermeld de voorschriften welke zijn genoemd in deze ontheffing eventueel voorzien van een toelichting.
  - c. de grondgebruikersverklaring of een kopie daarvan.
15. Op de naleving van het in of krachtens de wet gestelde wordt toezicht gehouden door o.a. de politie of daartoe door de provincie aangewezen ambtenaren. De gebruiker van de ontheffing moet ter plaatse aan genoemde toezichthouders de onder voorschrift 13 a t/m c vermelde stukken kunnen tonen.

REGISTRATIE

16. De gebruiker van de ontheffing is verantwoordelijk voor de invoer van de gegevens in het digitale faunaregistratiesysteem (FRS). Hierbij wordt in ieder geval vermeld:
  - a. het bijbehorende nummer van het door de FBE verstrekte unieke wildmerk;
  - b. het tijdstip waarop de betreffende ree is gedood;
  - c. de locatie waar het ree is gedood;
  - d. het doel waarvoor het ree is gedood;
  - e. de naam van de ontheffingsgebruiker die het ree heeft gedood;
  - f. de gegevens worden binnen 48 uur ingevoerd in het FRS.
17. De FBE bewaart de gegevens zoals genoemd in artikel 15 op een locatie waar een toezichthouder inzage kan nemen van het digitale faunaregistratiesysteem.

18. De FBE draagt er zorg voor dat informatie in deze afdeling voorgeschreven digitale faunaregistratiesysteem tenminste gedurende vijf jaar na registratie van de informatie wordt bewaard in het systeem waarin de informatie is geregistreerd.

BEHEER

19. Het beheer is toegestaan op basis van periodieke inventarisaties van het aantal reeën per leefgebied, waarvoor een planmatige aanpak wordt uitgevoerd op basis van werkplannen zoals beschreven in het FBP Flevoland 2019-2023.
20. Voor het voorgenomen afschot wordt per afschotperiode een in leefgebieden onderverdeeld werkplan opgesteld. Dit werkplan wordt ieder jaar voor 1 april vastgesteld door de FBE en aangeboden aan de provincie ter instemming. Dit plan omvat ten minste de volgende gegevens, uitgesplitst per WBE:
- de doelstand, zoals die is opgenomen in het FBP Flevoland 2019-2023;
  - de actuele voorjaarsstand, zoals die op basis van tellingen aanwezig wordt geacht;
  - de op de actuele voorjaarsstand berekende zomerstand;
  - het feitelijk aantal te schieten dieren;
  - een actuele leefgebiedenkaart met daarop in ieder geval per WBE aangegeven de actuele knelpunten vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid.
21. Na digitale ontvangst van het werkplan geeft de provincie binnen een week via brief of email aan of zij kan instemmen met het werkplan.

OVERIGE BEPALINGEN

22. Voordat een geschoten ree voor vervoer buiten het jachtveld wordt gebracht dient het te worden voorzien van een, door de FBE verstrekt, uniek wildmerk.
23. Een gemachtigde die door de Gezondheidsdienst voor Dieren of het Dutch Wildlife Health Centre, dan wel elke andere daartoe bevoegde instantie en, al dan niet door tussenkomst van FBE, wordt verzocht om medewerking te verlenen aan monitoringsonderzoek naar besmettelijke veeziekten, dan wel ziekten die voor de mens gezondheidsrisico's kunnen geven, verleent zijn volledige medewerking aan dit onderzoek.
24. Jaarlijks wordt conform artikel 3.12, lid 8 van de Wet natuurbescherming gerapporteerd over het gebruik van de ontheffing. De rapportage is een uitdraai uit het FRS en bevat tenminste het aantal geschoten dieren onderverdeeld per geslacht en leefgebied. Deze jaarlijkse evaluatie wordt vóór 1 augustus van het daaropvolgende jaar digitaal bij natuurvergunning@flevoland.nl ingediend onder vermelding van het zaaknummer van de onderhavige ontheffing.
25. De ontheffing is geldig vanaf 1 januari 2024 t/m 30 april 2025.

B Motivering besluit

B.1 De aanvraag

De FBE vraagt op voorhand ontheffing artikel 3.17 Wnb aan voor het doden van reeën binnen Flevoland, binnen het werkgebied van de FBE.

De ontheffing is aangevraagd op grond van het op 6 september 2023 door Gedeputeerde Staten van Flevoland goedgekeurde FBP Grote hoefdieren.

Ontheffing is aangevraagd voor het doden van reeën vanwege de volgende belangen:

- *Art 3.17, eerste lid en onder b, ten derde van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid, etc., waaronder op grond van jurisprudentie mede wordt verstaan het belang van de verkeersveiligheid;*
- *Art 3.17, eerste lid en onder c, ten derde van de Wnb: ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.*

Aanvraagperiode betreft januari 2024 t/m april 2025. Het betreft een overgangsjaar alvorens overgegaan wordt tot afschot op basis van adaptive management. Er wordt onderscheid gemaakt in perioden waarbinnen het doden van reeën zal plaatsvinden:

- Afschot wordt aangevraagd voor de mannelijke dieren gedurende de periode 1 april tot en met 30 september. Afschot van volwassen vrouwelijke dieren gedurende de periode 1 november tot en met 30 april.
- Voorts wordt afschot aangevraagd voor vrouwelijke dieren tot twee jaar (smalree) alsmede kalveren gedurende de periode 1 november tot en met 31 mei.

Op genoemde perioden worden de volgende uitzonderingen aangevraagd;

- Voor zover het gaat om noodzakelijk afschot van zieke of gebrekkige dieren; jaarrond.
- Voor zover het gaat om noodzakelijk afschot van reeën in een zone langs aangegeven (snel)wegen, ter voorkoming van acuut gevaar voor de verkeersveiligheid; jaarrond.

Verder is ontheffing aangevraagd voor:

- Het doden van reeën met gebruikmaking van het kogelgeweer, met of zonder geluiddemper.
- Gebruik van het geweer vanaf een uur voor zonsopgang tot en met een uur na zonsondergang.
- Gebruik van nachtzichtapparatuur (waaronder kunstlicht en warmtebeeld).

De volgende stukken zijn gebruikt voor de beoordeling van de aanvraag:

Stukken gebruikt bij beoordeling aanvraag	Edocs nummer
Aanvraag ontheffing	3150728
Faunabeheerplan Grote hoefdieren 2024-2028	3158050
Faunabeheerplan 2024-2028, Algemeen deel, Faunabeheereenheid Flevoland	3158048
Aanbevelingsrapport ter vermindering van aanrijdingen met reeën in Flevoland	3192085
Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023	2442680

B.2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Ontheffing doden reeën en toegestane middelen

Op grond van artikel 3.10, eerste lid sub a, van de Wnb is het verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, en kevers van de soorten, genoemd

in de bijlage, onderdeel A, bij de Wnb, opzettelijk te doden of te vangen. Het ree staat op deze betreffende bijlage en is een beschermde inheemse diersoort.

Gedeputeerde Staten kunnen op basis van art. 3.17 en 3.10 van de Wnb een ontheffing verlenen om de omvang van een populatie reeën te beperken, indien is voldaan aan de voorwaarden zoals deze zijn opgenomen in artikel 3.10, 3.17 en 3.8 vijfde lid van de Wnb:

- er is geen andere bevredigende oplossing voor handen;
- zij is nodig:
  - in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
  - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom,
  - in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang;
  - ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, industrieterreinen of begraafplaatsen,
  - ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, en
  - in het algemeen belang.
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid van artikel 3:17 Wnb wordt in beginsel verleend aan een FBE, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde faunabeheerplan.

Aangewezen middelen

Op grond van artikel 3.25 Wnb worden bij het verlenen van een ontheffing, middelen aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde dieren mogen worden gebruikt. In deze situatie worden als middel geweren aangewezen. Voor verdere voorwaarden en eisen aan een geweer en munitie wordt verwezen naar artikel 3.13 t/m 3.15 van het Bnb.

Regels omtrent gebruik van het geweer

In artikel 3.26, tweede lid Wnb, is benoemd dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan het gebruik van het geweer regels kunnen worden gesteld, met name met betrekking tot het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer. In artikel 3.16 van het Bnb is opgenomen dat het verboden is een geweer te gebruiken ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet voor zonsopgang en na zonsondergang en binnen de bebouwde kom of in onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen.

Faunabeheerplan

Ingevolge artikel 3.12 van de Wnb geschiedt het duurzaam beheer van populaties in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht overeenkomstig het faunabeheerplan. Op 6 september 2023 is het FBP Grote hoefdieren door Gedeputeerde Staten van Flevoland goedgekeurd, evenals het algemene deel, Faunabeheerplan 2024-2028 Faunabeheereenheid Flevoland.

Conclusie

Ontheffing voor het beperken van de omvang van een populatie reeën, alsmede het duurzaam beheren van deze populatie op grond van een gewenste stand kan worden verleend aan een FBE, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde faunabeheerplan.

Gezien bovenstaande zijn aan het gebruik van het geweer wettelijke beperkingen gesteld.

Ontheffing dient tevens verleend te worden van de verboden als neergelegd in 3.16 Bnb om het ree met het geweer te mogen doden een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopgang. Wij kunnen binnen de ontheffing voor het doden van reeën ontheffing van deze verbodsbepalingen verlenen op grond van artikel 3.26, derde lid van de Wnb.

Daar waar op grond van deze ontheffing ook toestemming wordt verleend voor het gebruik van een demper op het geweer dient de uitvoerder/gemachtigde ook te beschikken over een toestemming op basis van de Wet Wapens en Munitie van de minister van Veiligheid en Justitie.

B.3   Beleid Provincie Flevoland

Omgevingsverordening Flevoland (2022)

In de Omgevingsverordening Flevoland zijn door Provinciale Staten regels gesteld ter invulling van de taken die de Provincie Flevoland heeft voortvloeiende uit de Wet natuurbescherming.

Beleidsregels Wet natuurbescherming Flevoland 2016

De beleidsuitgangspunten voor het verlenen van ontheffingen/ opdrachten van de Wet natuurbescherming zijn opgenomen in de Beleidsregels Wet natuurbescherming Flevoland 2016. In de beleidsregels zijn – in relatie tot onderhavige ontheffingsaanvraag - de volgende artikelen opgenomen:

Artikel 7. Populatiebeheer

Lid 2: Voor zover door Gedeputeerde Staten geen opdracht op grond van artikel 3.18, eerste lid van de Wnb is verleend, wordt een ontheffing op grond van artikel 3.10, tweede lid onderdeel c van de Wnb voor het beheer van reeën, damherten en edelherten alleen verleend op basis van een faunabeheerplan, tenzij de ontheffing alleen het afschieten van zieke of gewonde dieren betreft.

Ter voorkoming of beperking van schade aan gewassen kan door Gedeputeerde Staten desgevraagd op voorhand, op basis van de overgelegde schadecijfers en gegevens over de verjaagingspanningen, ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid en/of artikel 3.10, tweede lid van de Wnb worden verleend voor het doden van dieren behorende tot een soort (a) die in tenminste twee van vijf voorgaande jaren belangrijke schade in Flevoland heeft veroorzaakt of (b) waarvoor in tenminste drie van de vijf voorgaande jaren ontheffing is verleend ten behoeve van dit belangen vaststaat dat hiervan gebruik is gemaakt, mits uit populatiegegevens blijkt dat uit de instandhouding van de betreffende soort niet in het geding komt. Een dergelijke ontheffing zal worden verleend voor een periode maximaal van 5 jaar.

Artikel 12. Ontheffing verlening in het belang van de verkeersveiligheid.

Ontheffing op grond van artikel 3.10, tweede lid van de Wnb wordt door Gedeputeerde Staten verleend voor het doden van reeën, damherten en edelherten die zich op of direct langs de openbare weg bevinden en een gevaar voor de verkeersveiligheid vormen.

Afwijken van beleidsregels

Van bovenstaande beleidsregels kan onder voorwaarden worden afgeweken door GS. In artikel 4.84 van de Algemene wet bestuursrecht is hieromtrent het volgende bepaald:

‘Het bestuursorgaan handelt overeenkomstig de beleidsregel, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen.’

In het besluit zal worden aangegeven of GS aanleiding ziet om al dan niet gebruik te maken van deze bevoegdheid.

Conclusie

Er is door Gedeputeerde Staten geen opdracht overeenkomstig artikel 3.18 eerste lid verstrekt waarbij jachtopzichters en/of jachtaktehouders zijn aangewezen als categorie van personen die de stand van reeën mogen beperken. Derhalve dient dit te worden geregeld via een ontheffing

overeenkomstig artikel 3.10, tweede lid onderdeel c van de wet. In deze ontheffing dient tegelijkertijd te worden geregeld op welke tijdstippen en locaties deze aangewezen personen

gebruik kunnen maken van het geweer. Voor zover er extra voorzieningen bij het gebruik van het geweer nodig zijn dient dit ook in de ontheffing te worden opgenomen.

Door Gedeputeerde Staten van Flevoland is op 28 juni 2019 (kenmerk 2436678) ontheffing op grond van artikel 3.17 van de Wnb verleend voor het doden van reeën ter bescherming van de belangen van de openbare veiligheid, ter voorkoming van belangrijke schade aan bossen en ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren in geheel Flevoland. Er is vastgesteld dat de FBE ook daadwerkelijk gebruik heeft gemaakt van genoemde ontheffing.

B.4 Inhoudelijke beoordeling

Voorkomen ree

Het ree is in de provincie Flevoland een algemeen voorkomende soort. Het komt voor in de Noordoostpolder, Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. De populatie in Flevoland groeit en omvat ongeveer een kleine 3% van de Nederlandse populatie, rond de 3000 dieren.

De reeën in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland leven in een door grote wateren omgeven gebied. Deze wateren fungeren als barrière waardoor uitwisseling met reeën in de Noordoostpolder of andere provincies slechts beperkt mogelijk is. De reeën in de Noordoostpolder leven in een gebied dat zonder barrières aansluit op leefgebied in aangrenzende provincies. Hier is structureel uitwisseling mogelijk.

Ontwikkeling reeënstand Flevoland

Als we naar de ontwikkeling en het beheer van het ree in Flevoland kijken over de afgelopen drie jaar dan is er een vrije stabiele trend in de voorjaarsstand. Het afschot is in de afgelopen drie jaar geïntensiveerd. Desondanks neemt het aantal aanrijdingen met reeën toe en zijn aanvullende maatregelen nodig. Hieronder een overzicht van het aantal reeën de afgelopen jaren.

Jaar	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Voorjaarsstand	2.945	3.087	2.943
Doelstand FBP ¹	2.690	2.690	2.690
Afschot toewijzing seizoen	1.117	1.299	1.200
Afschot gerealiseerd seizoen	685	816	931
Afschot gerealiseerd kalenderjaar	351	768	866

1: Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023

Beogd beheer: adaptive management

Voor het ree zal populatiebeheer in de toekomst worden ingezet op basis van adaptive management (“lerend beheren”; zie Rapportage BIJ12: “Alternatieve benaderingen populatiebeheer en draagkracht”). Dit lerend beheren komt tot stand op basis van een verbetercyclus. Hiervoor wordt de PDCA-cyclus aanbevolen. PDCA staat voor Plan-Do-Check-Act en valt uiteen in vier fasen:

- 1. Plan:** in de Plan-fase wordt het beheerplan opgesteld;
- 2. Do:** in de Do-fase wordt het in het beheerplan geformuleerde beheer uitgevoerd;
- 3. Check:** in de Check-fase wordt vervolgens gekeken wat het effect/de effecten is/zijn van het uitgevoerde beheer;
- 4. Act:** in de Act-fase wordt het beheer op basis van de gegevens zo nodig opnieuw vormgegeven, waarna er een nieuwe cyclus kan worden opgestart.

Het koppelen van de inzet van populatiebeheer vergt derhalve wel een continue monitoring van zowel doelstellingen als populatieontwikkeling. In de praktijk betekent dit dat in het kader van het lerend beheren op regelmatige basis moet worden gemonitord op de effecten op de na te streven

doelen. Er moet tenminste gemonitord worden op de doelen zoals genoemd in onderhavig faunabeheerplan. Genoemde monitoring is een verantwoordelijkheid van de (weg)beheerder.

Overgangsjaar

In het FBP Grote hoefdieren wordt voorgesteld om het eerste beheerjaar het beheer voort te zetten op basis van het beheer zoals dat gevoerd is in de beheerperiode 2019-2023. Hiermee wordt de mogelijkheid geboden om dat eerste jaar te gebruiken om het beheer om te zetten naar effectgericht beheer (adaptive management). In dit tussenjaar valt derhalve geen leemte in het aantalsgerichte beheer, zodat er continuïteit blijft in het beheer ten behoeve van de verkeersveiligheid. Deze ontheffing voorziet hierin en heeft om deze reden een looptijd van ongeveer 1,5 jaar. Op deze manier loopt de ontheffingperiode hierna ook gelijk met de telperiodes van het ree, waarvan de resultaten altijd in april bekend zijn. Waar nodig wordt hiervoor teruggegrepen naar de informatie uit het Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023. Ook wordt gebruik gemaakt van het aanbevelingsrapport.

Vanaf de Do-fase (fase 2) in het adaptive management zal de FBE verder in een protocol uitwerken welke externe partijen betrokken worden bij het proces. Hierbij zal niet alleen gekeken worden naar afschot maar ook naar andere mogelijkheden om overlast en schade door reeën te voorkomen.

Doelstelling beheer ree

De FBE Flevoland wil, evenals in de beheerperiode 2019-2023, het beheer voor de beheerperiode 2024-2028 richten op duurzaam behoud van de populatie reeën in Flevoland en tijdens de uitvoering van het beheer focussen op knelpunten. Binnen dit kader is het doel de populatie reeën zo veel mogelijk af te stemmen op:

- de veiligheid van weggebruikers;
- de belangen van grondgebruikers.

Primair is het beheer gericht op het voorkomen van aanrijdingen met reeën en het voorkomen van land- en bosbouwschade als gevolg van het voorkomen van reeën in Flevoland. Het doel is het verlagen van het aantal aanrijdingen ten opzichte van de vorige beheerperiode. Voor zover het beheer actief ingrijpen in de populatie betreft, acht de FBE Flevoland afschot de meest effectieve methode en bevredigende oplossing. Het geniet de voorkeur van de FBE dat de jagers die belast zijn met de uitvoering van het reeënbeheer de cursus Praktisch reeënbeheer van IPC Groene Ruimte of de cursus Reeënbeheer van de SJN met goed gevolg hebben afgelegd.

Afweging wettelijke belangen

Reductie van omvang – en duurzaam beheer van de reeënpopulatie

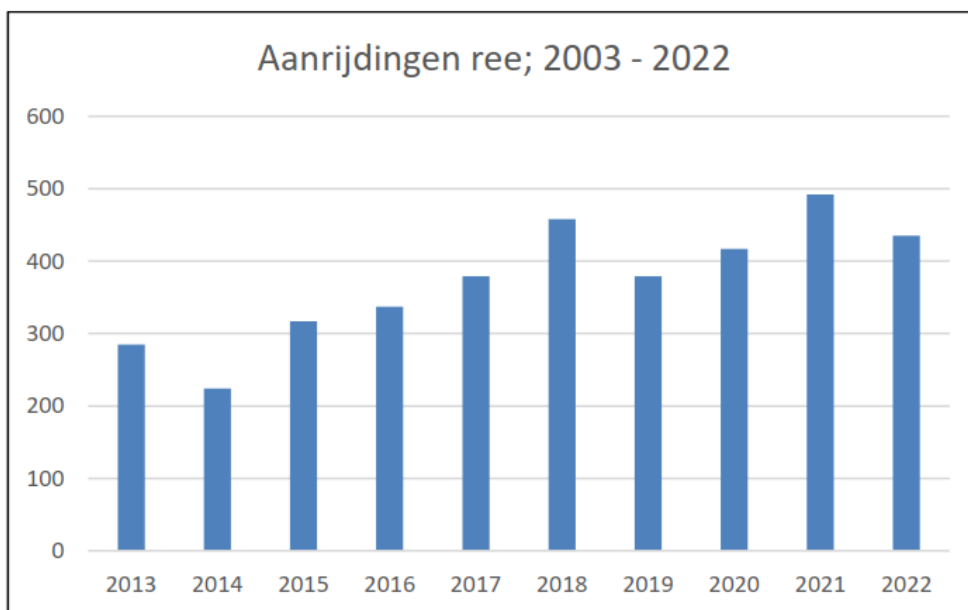
De ontheffingsaanvraag en het beoogde beheer van de reeënpopulaties in Flevoland heeft betrekking op het beperken van de populatieomvang. In dat verband dient bij ontheffingsverlening rekening gehouden te worden met artikel 3.17 van de wet. Ontheffing kan in dergelijke situaties alleen worden verleend indien er sprake is van één of meer van de in dit artikel benoemde belangen.

Het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang

Bij dit belang gaat het om de verkeersveiligheid. Bij reeën gaat het om een middelgroot hoefdier (gewicht 20-30 kg) dat tijdens een vlucht plotseling de weg oversteekt. Voor de directe schade bij een dergelijke aanrijding moet vanwege het kleinere formaat van dit dier gedacht worden aan materiele schade aan het betrokken voertuig en de dood of ernstige verwondingen voor het betrokken dier. In het FBP Grote hoefdieren wordt aangegeven dat er uit onderzoeken geen eensluidend oordeel is over of er een direct verband is tussen de dichtheid aan dieren in een gebied en het aantal aanrijdingen. Uit het FBP Grote hoefdieren blijkt echter dat op basis van de resultaten van het onderzoek naar de factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe

en in de provincie Utrecht ook in Flevoland een dergelijke relatie wel wordt verwacht tussen het aantal aanrijdingen en de dichtheid aan reeën in de omgeving. Op blz 33 van het FBP Grote hoefdieren staat hierover:

De meetreeks 2013-2017 toont een lineair verband tussen het aantal getelde dieren en het aantal geregistreerde aanrijdingen, terwijl de meetreeks 2018-2022 als geheel clustert, met een uitschieter van de telling uit 2018. Deze clustering is een logisch en verwacht gevolg van de stabiele populatie in de periode 2018-2022. Als er inderdaad een verband bestaat tussen de populatiegrootte en het aantal aanrijdingen, dan zou immers bij een stabiele populatie ook een min of meer stabiel aantal aanrijdingen moeten worden geregistreerd.

Aanrijdingen met reeën in Flevoland vanaf 2013 (FBE Flevoland/2019-2022: FRS)

In de periode 2018-2022 zijn er per jaar globaal tussen de 400-500 aanrijdingen met reeën geregistreerd (Bron: FRS). Hieronder een overzicht van de afgelopen paar jaar (tabel 2, blz. 12 aanbevelingsrapport).

Jaar	2019	2020	2021
Voorjaarstand	2.945	3.087	2.943
Aantal aangereden reeën	367	403	493
Percentage	13%	13%	17%

Conclusie:

Ondanks het voornemen het aantal wildaanrijdingen terug te dringen is het aantal flink toegenomen. Dit is niet alleen zeer onwenselijk vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid, maar ook vanuit dierenwelzijn. Aangereden dieren sterven vaak een langzame dood. Dit betekent dat niet alleen gezocht moet worden naar preventieve maatregelen om het aantal aanrijdingen aanzienlijk terug te brengen, tegelijkertijd zal moeten worden ingegrepen in de reeënstand nabij de locaties waar regelmatig aanrijdingen plaatsvinden.

Voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren

In het faunabeheerplan wordt met betrekking tot dit onderdeel het volgende beschreven:

In de toekomst is het in incidentele gevallen nodig om individuele dieren door middel van afschot uit hun lijden te verlossen, bijvoorbeeld dieren die gewond zijn geraakt of verzwakt, waarbij sprake is van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. Omdat dit gaat om incidentele gevallen, is een planmatige onderbouwing niet aan de orde.

Conclusie:

Het is duidelijk dat afschot van daadwerkelijk aangetroffen gewonde of duidelijk zieke dieren – vanuit het oogpunt van dierenwelzijn – noodzakelijk is.

Beheer langs wegen en spoor

Bij beheer omwille van de verkeersveiligheid is het primair de inzet van werende middelen die de verkeersveiligheid dient te waarborgen. Als deze echter niet kunnen (economisch, landschappelijk, ecologisch, (verkeers)technisch), dan wordt afschot van ree toegestaan op basis van een provinciale opdracht binnen 150 meter van de spoor-, R- en N-wegen. De opdracht wordt uitgevoerd door professionele faunabeheerders die in dienst zijn bij een terreinbeherende organisatie. Bij het beheer in het kader van de verkeersveiligheid gaat het om een zelfstandig belang dat complementair op alle andere belangen kan worden ingezet.

Andere bevredigende oplossingen

In het aanbevelingsrapport wordt aangegeven op welke locaties de afgelopen paar jaar de meeste aanrijdingen met reeën plaatsvinden en welke maatregelen daar genomen kunnen worden. Het gaat om 13 locaties.

Deze knelpunten verdienen bijzondere aandacht en prioriteit bij het uitvoeren van preventieve maatregelen. In het algemeen kunnen de volgende maatregelen worden genomen ter preventie van aanrijdingen:

1. onttrekken van wegen aan gemotoriseerd verkeer;
2. het plaatsen van rasters, evt. in combinatie met een faunapassage;
3. toepassen van verkeer remmende en snelheid beperkende maatregelen;
4. geurmiddelen;
5. plaatsen van wildsignaleringsystemen;
6. akoestische middelen bij nadering van een auto;
7. plaatsen van visuele middelen als wildspiegels, reflectoren en virtuele afscheiding;
8. waarschuwingsborden en wildwaarschuwingssystemen voor verkeerdeelnemers;
9. verlaging van de rijsnelheid;
10. aanpassing van bermen;
11. aanpassing leefgebied;
12. regulatie van de populatie.

Maatregelen kunnen kostbaar zijn of praktisch lastig uitvoerbaar. De keuze voor een bepaalde mitigerende maatregel is maatwerk en afhankelijk van de politieke keuzes van overheden, de financiële ruimte van de wegbeheerder en van de inzet van de individuele jager. Een wegbeheerder kan eerst minder kostbare maatregelen proberen. Wanneer deze niet of niet voldoende blijken te werken, kunnen er altijd nog aanvullende en eventueel meer kostbare maatregelen worden toegepast. In het toekomstig adaptive management zullen de diverse maatregelen besproken met de verschillende betrokken partijen

Over het nemen van preventieve maatregelen zal nader overlegd worden met wegbeheerders, terreinbeherende organisaties en WBE's om tot passende (combinaties van) maatregelen te komen in zoveel mogelijk aandachtsgebieden. De Faunabeheereenheid heeft aangegeven jaarlijks te willen inventariseren wat de mogelijke effecten van de genomen maatregelen zijn, rapporteren over de

wildaanrijdingen en in overleg treden met betrokkenen om bij te sturen en vervolgmaatregelen te treffen.

Conclusie:

In de voorgaande beheerperiode is de beoogde doelstelling, het aantal aanrijdingen met reeën verminderen, niet gehaald. Dit vraagt om een herwaardering van het reewildbeheer in de provincie. Wanneer er geen afschot wordt uitgevoerd dan blijft het absolute aantal reeën in Flevoland stijgen.

Uit de ons beschikbare informatie volgt dat er een aantal duidelijke knelpunten zijn waar veel aanrijdingen met reeën plaatsvinden. Hier zal met name nagedacht moeten worden welke combinatie van maatregelen ter plaatse mogelijk zijn om de verkeersveiligheid te verbeteren. Door de FBE worden voorstellen gedaan in haar aanbevelingsrapport. Voor zover het gaat om provinciale wegen zal de provincie Flevoland waar mogelijk passende maatregelen nemen. In zover het gaat om wegen die onder de verantwoording van een gemeente vallen zal ook de betreffende gemeente worden verzocht de benodigde maatregelen te nemen. Een en ander voor zover dit om financiële of juridische redenen daadwerkelijk mogelijk is. Naast het treffen van zogenaamde preventieve middelen zien wij ook het belang in het terugbrengen van de omvang van de populatie reeën ter plaatse, in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, en meer in het bijzonder de verkeersveiligheid.

Conclusie:

Het beoogde beheer van reeën in Flevoland is primair gericht op het verhogen van de verkeersveiligheid.

Zo wordt er van de wegbeheerders gevraagd de in het FBP Grote hoefdieren en in het aanbevelingsrapport beschreven maatregelen toe te passen. Deze maatregelen hebben tot doel aanrijdingen te voorkomen. Complementair aan de maatregelen zoals die door wegbeheerders worden toegepast, wordt het beperken van de omvang van de reeënpopulatie gezien als noodzakelijk om de verkeersveiligheid te borgen.

Een faunabeheerplan wordt gemaakt voor een periode van vijf jaar. Hierdoor is het onmogelijk om op voorhand te bepalen wel afschot er moet plaatsvinden per jaar. Om deze reden is ervoor gekozen om jaarlijks een werkplan op te stellen. Deze plannen worden door de FBE vastgesteld aan de provincie aangeboden. In de werkplannen zit een opgave van de te nemen of genomen preventieve of werende maatregelen in het leefgebied.

Alternatieven voor afschot

Inzetten van dodelijke middelen geldt vanuit de Wet natuurbescherming als de laatste optie die alleen ingezet dient te worden als er geen acceptabel alternatief voorhanden is (Ultimum remedium). Alternatieven voor afschot zijn naast het nemen van de hiervoor genoemde preventieve maatregelen het uitrasteren ter bescherming van vraat, vangen en (levend) afvoeren en/of inzet van anticonceptie met als doel de groei van de populatie te voorkomen.

Uitrasteren

Een maatregel om schade aan flora- en fauna te voorkomen zonder aantallen wilde hoefdieren te verlagen kan het plaatsen van rasters zijn. In de situatie dat het leefgebied verder wordt verkleind door rasters kan er in de winter onvoldoende voedsel voor de dieren aanwezig zijn. Het verwijderen van wilde hoefdieren is dan nodig om de groei van de populatie te beperken, zodat onnodig lijden wordt voorkomen. Het verder uitrasteren van het leefgebied heeft tot gevolg dat het leefgebied verder verkleint en is daarmee strijdig met het belang van de dieren.

Vangen en levend afvoeren

Vangen en levend afvoeren als middel om de populatie reeën te reduceren en op een vast niveau te houden is geen reële optie. Deze conclusie wordt onderschreven door de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) in haar zienswijze die is gegeven op de vraag of de herplaatsing van

(weliswaar) edelherten en konikpaarden vanuit dierenwelzijn, diergezondheid en ethische aspecten haalbaar is (brief van 30 augustus 2018 met kenmerk RDA.201 8.223). Reeën staan bekend als zeer stressgevoelig en laten zich daarnaast ook niet makkelijk vangen. Daarnaast maakt het verspreide voorkomen van reeën het een onmogelijke taak om de dieren daadwerkelijk te kunnen vangen.

Anticonceptie

Uit een studie naar anticonceptie bij in het wild levende hoefdieren (Alterra; 2016. Stout, et al) volgt dat er in theorie mogelijkheden bestaan om populatiebeheer door middel van anticonceptie toe te passen bij vrij levende hoefdierpopulaties, maar dat in de praktijk nog veel onderzoek nodig is om tot een effectieve methode te komen die praktisch uitvoerbaar is en het juiste effect heeft zonder ongewenste bijeffecten. Niet alleen is het vanuit dierenwelzijnsoogpunt en praktische uitvoerbaarheid niet wenselijk, maar het levert bovendien pas op de langere termijn resultaat op. Anticonceptie staat de ontwikkeling van een gezonde natuurlijke populatie met voldoende genenvariatie in de weg. Daarnaast is niet bekend wat de gevolgen zijn op het sociale gedrag van de dieren en de effecten van het in het milieu komen van de anticonceptiestoffen voor het ecosysteem (bijvoorbeeld stapeling in de voedselketen en verontreiniging van oppervlaktewater). Anticonceptie als middel om de gewenste reductie van wilde grote hoefdieren te bereiken is op basis van de huidige techniek op dit moment geen reële mogelijkheid

Conclusie:

Mede omdat alle ander beheermethoden elk hun bezwaren hebben in relatie tot dierenwelzijn en praktische uitvoerbaarheid is afschot de enige haalbare optie voor het beheer van ree in de provincie Flevoland.

Monitoren en registratie van beheermaatregelen

Er is sinds 2019 sprake van een systematische telling van het ree door middel van het telprotocol van de Vereniging Het Ree. Alle aanrijdingen met reeën worden geregistreerd in een digitaal faunaregistratiesysteem. Registratie van de gedode reeën vindt eveneens in plaats.

De effectiviteit van de handelingen (o.a. maatregel afschot) zal als volgt worden bepaald:

- de ontwikkeling van de aantallen en hun spreiding.
- de mate van schade aan de belangen (bos, landbouw, verkeer en natuur) waarvoor het afschot bedoeld is.

Gunstige staat van instandhouding

Voor de in het wild levende reeën in Nederland is de gunstige staat van instandhouding niet in het geding. Ook het beoogde beheer van de reeënpopulaties in Flevoland zal met zekerheid niet leiden tot afbreuk aan het streven de reeënpopulaties in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Gebruik geweer vanaf een uur voor zonsopgang tot en met een uur na zonsondergang

Vanwege de activiteit van reeën in het veld, die zich vooral in de schemerperiodes rond zonsopgang en zonsondergang afspeelt, verlenen we de ontheffing ook voor de periode van een uur voor zonsopgang en een uur na zonsondergang. Zo kan efficiënter gebruik worden gemaakt van de ontheffing en kan het te behalen afschotdoel beter worden behaald.

B.5 Conclusie

Op basis van voorgaande concluderen we dat er een ontheffing verleend kan worden.

C. Kennisgeving en afschriften

Dit besluit zal conform artikel 3:42 tweede lid van de Algemene wet Bestuursrecht worden gepubliceerd op de website van de Provincie Flevoland.

Een afschrift van dit besluit wordt verzonden aan de Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- & Vechtstreek.

D. Bezwaar en ondertekening

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. U dient het bezwaar in op onze website <https://www.flevoland.nl/loket/loketoverview/bezwaar-tegen-beslissing-provincie-6365>

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo'n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is.

Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons – voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift – een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.